

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

«Ա.Ա.Ա. ԵՍ. ԶԵՐԻ ՄԵՏ» ՈՒՐԱԿԱՌԹԵԱՆ ԱՌԵՏԻՍ ԿՈՒՏԱՄ: ՂՈՒԿ. Բ. 10

ՀԱՏՈՐ 31.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ 7. 1876

ԹԻԻ 45

ԱՌԵՏԱԲԵՐԸ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի: Տարեկանն է 1¹/₂, զից ամսուանը 3¹/₄, մէկտիւյէ, կանխիկ: Բաժանորդագրութեան վերաբերեալ նամակներ ուղղուելու են առ Մր: Տուայթ, խմբագրութեան վերաբերեալներն՝ առ Մր: Կրին, Կ. պոլիս, Ամերիգան խան:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լաւագոյն բաներ: — Երախտագիտութիւն: — Զըրպարտութիւն — Ծանուցում: — Գէշ գիրքերէ զգուշանալ: — Քրիստոնեայ երիտասարդաց համար եօթը համաստ կանոնք: — Աչքերդ զործածէ: — Այնմէնի մէջ Քրիստոսի գործին յառաջդիմութիւնը: — Պետրոս տաքելոյն Բ. թղթոյն վաւերականութիւնը: — Աւետարանական Դաշնակցութիւն. միաբանական աղօթից եօթնեկի հրաւեր: — Հնդկաստանէն Ամերիկայի արուեստահանդէսը զրկուած բաները: — Վլա կամ Պետրա: — Արդեգեան աղբիւրք: — Այլեայլք: — Քաղաքական լուրեր: — Ելնմտական և առևտրական:

ԼԱՍԱՐՈՅՆ ԲԱՆԵՐԸ

ԼԱՍԱՐՈՅՆ առատուած բաժանութիւն հաստատուն հաւատքն է. Լաւագոյն փկկիստփայլութիւնն առաքինի կեանքն է. Լաւագոյն օրէնք մարտը խիզճն է. Լաւագոյն ընթացք ուղղութիւնն է. և Լաւագոյն դեղ ժուժկալութիւնն է:

ՆԲԱՍՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Եթէ թշուառներուն չեմ օգներ, ըսաւ Սենեկա, Հռոմայեցի փիլիսոփայն, իմ է յանցանքը. եթէ անոնք ապերախտ են իմ օգնութեան համար, անոնց է յանցանքը: Ապերախտ մարդաց շատերուն բարիք պիտի ընեմ, որպէս զի մէկու մը պատահիմ որ երախտագէտ է:

ԶՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանրապէս չը պարտութիւն մը հերքելու հարկ չկայ: Զրպարտութիւնը նման են կայծերու, եթէ զանոնք չես փչեր՝ կը մարին: Կառն կ'ըսէ. «Ուրիշներուն չար ըզուռն չենք կարող սանձել, սակայն եթէ մեր վարքն ուղիղ է, կ'ընանք արհամարհել զրպարտութիւնը:»

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ըսա խնդրոյ բարեկամաց որ յԱգրիանուպոլիս, ի Պրուսա, յԱնկիրիա, ի Մանիսա, ի Կեսարիա, յԱրղլն մատենի և այլուր, վերջապէս որոշուեցաւ մեծցնել Յունարէն գրով Թուրքերէն լեզուին, Անկէլիափորոսի, դիրքը: Անկէլիափորոսի նոյ. 7¹/₂, 44 երորդ թիւն ընդարձակուած լեզուին մէկ օրինակն է: Գինը պիտի ըլլայ մէկ ու կէս մէծիտիյէ կանխիկ: Միով բանիւ ընդարձակեալ Անկէլիափորոսն այժմու շաքաթական Աւետարանի դնով և պայմաններով պիտի զրկուի:

ԳԵՇ ԳԻՐԵՐԷ ԶԳՈՒՇԱՅԻՐ

Ինչո՞ւ համար զգուշանամք էշ գիրքերէ: Անոնք ի՞նչ փնտս կ'ընան ընել ինծի: — Վասն զի գիրքերը մեր ընկերներն են, ուստի գէշ գիրքերն այնպէս վտանգաւոր են ինչպէս գէշ ընկերները: Հին առակ է թէ Մարգիր ընկերներէն կ'ընանք ճանչնալ: Ապա մարդու մը բարքը ճանչնալու համար նայէ թէ ինչ գիրք կը կարդայ այն մարդը: Արդարեւ մարդ մը կ'ընայ ալէկ գիրքեր կարդալ և ալէկ չըլլալ բայց անհնար է որ մարդ գէշ գիրքեր կարդայ և գէշ չըլլայ: Մարդ մը երբեք հարբ մը զէշ զէշ հարբալով ապաւինել: Գէշ գիրքերը նման են արեւոյցի ըմպելեաց, որ ոչ կերակուր են և ոչ դեղ այլ Բժիշկ: Արեւոյցի ըմպելիք կը խանդարեն ըզեղը, իսկ գէշ գիրքերը նոյն իսկ միտքը կը խանդարեն: Արեւոյցի ըմպելիք կ'ապականեն մարմնոյն առողջութիւնը, բայց գէշ գիրքերը կ'ապականեն մարմնի առողջութիւնը, և երկուքն ալ կը կործանեն հոգին: Ի սկզբանէ հետէ գիւլին հնարքն է մարդիկ ագիտութեան մէջ բռնել:

Բայց երբ այս բանն ընելու չի յաջողիր, ինչ որ ընել կարող է՝ կ'ընէ որպէս զի թունաւորէ գիրքերը զորս մարդիկ կը կարդան:

ԲՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՀԱՄԱՐ ԵԾԹԸ ՀԱՄԱՌՈՑ ԿԱՆՈՒՐ

1. Ամէն օր առանձին աղօթք ընել զանց մի ընել, և երբ կ'աղօթես, յիշէ որ Աստուած մօտ է և կը լսէ աղօթքդ: «Ան օր Աստուծոյ կը մօտենայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուած կայ, և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց որ զինքը կը փնտռեն» (Եբր. ԺԱ. 6):

2. Ամէն օր Սուրբ գիրքը կարդալ զանց մի ընել, և երբ կը կարդաս, յիշէ որ Աստուած կը խօսի քեզի, և զո՞ւն պարտիս հաւատալ և գործել ինչպէս որ Աստուած կը պատուիրէ: Բարեպաշտութենէ ետ կեցողներուն բոլորն ալ, ինչպէս կ'արծեմ, այս երկու կանոնները զանց ընելով սկսան: «Գիրքերը քննեցէր» (Յովհ. Ե. 39):

3. Երբէք մի խնդրեր Աստուծմէ ինչ որ հարկաւոր չէ քեզի: Քու անձիդ վրայ ճշմարտան ըսէ անոր, թէ և շատ գէշ ըլլայ ինչ որ պիտի ըսես, և յետոյ աղայէ ի շնորհս Քրիստոսի ներել քեզի մեղքերդ, և եղիր ինչպէս պարտիս ըլլալ «Աստուած հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն» (Յովհ. Դ. 24):

4. Օր մի անցունելու առանց ջանալու բան մը ընել Յիսուսի համար: Ամէն գիշեր խորհէ թէ ինչ ըրաւ Յիսուս քեզի համար այն օրը, և ապա դուն քեզի հարցաւ. «Ես անոր համար ի՞նչ ըրի այսօր» «Հաւատքը թէ որ հետը դործ չունենայ» ըսա ինքեան մեռած է» (Յակ. Բ. 17):

5. Երբ կը տարակուսիս թէ բան մը

ուղիղ է թէ ոչ, գնա սենեակդ, ծռնի
դիր և խնդրէ Աստուծոյ օրհնութիւնն
այն բանին վրայ: «Ամէն ինչ որ կ'ը-
նէք թէ խօսքով և թէ գործքով՝ բո-
լորը Տէր Յիսուսին անուշովը ըրէք»
(Կող. Գ. 17): Եթէ այս չես կրնար
ընել, ուղիղ չէ գործդ: «Ան որ խիղճ
կ'ընէ, կը դատապարտուի» (Հռոմ.
ԺԳ. 23):

6. Քու Քրիստոնէութիւնդ Քրիս-
տոնեաներէն մի առնել, կամ, մի խոր-
հիւ թէ, որովհետեւ այս կամ՝ այն
մարդն այսպէս կամ՝ այնպէս կ'ընէ,
դունալ կրնաս ընել: Դուն քեզի պար-
տիս հարցնել, «Փրկիչս ի՞նչպէս կ'ու-
ղէ որ ընեմ:» «Ինչու որ մենք չենք
համարձակիր մեր անձը... բաղդատել
ամանց հետ որ ինքզինքնին կը գովեն»
(Բ Կորնթ. Ժ. 12):

7. Մի հետեւիր զգացմանդ, և թէ
այն հակառակ է Աստուծոյ խօսքին:
Դուն քեզի հարցուր, «Ինչպիսիք զգամ-
կրնայ ճշմարիտ ըլլալ, եթէ Աստու-
ծոյ խօսքը ճշմարիտ է:» Երբ երբեք ալ
ճշմարիտ չեն կրնար ըլլալ, հաւատա
Աստուծոյ և քու սիրտդ ստախոս հա-
մարէ: «Աստուած ճշմարիտ թող ըլ-
լայ, և բոլոր մարդիկ՝ սուտ» (Հռոմ.
Գ. 4): «Ան որ Աստուծոյ չհաւատար
ստախոս կ'ընէ անիկա (Ս. Յովհ. Ե. 10):

Ա. Ի. Ե. ՏԱԲԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾԷ

«Իմաստունին աչքերը իր գլխուն վրայ
են,» կ'ըսէ Սողոմոն: Շատ իմաստալից
է այս խօսքը. եւ իմաստունը իր աչքերը
կը գործածէ ոչ թէ ցանկութիւնը յաղե-
ցնելու այլ գլուխը կամ միտքը մշակելու
համար: Անմիտը խաւարի, մեղաց եւ
տգիտութեան մէջ կը քայլէ, բայց իմաս-
տունը կը դիտէ եւ տեսած, լսած ու
զգացած բաներէն օգտակար դասեր կը
հանէ: Վերայիշեալ խօսքին մէջ պարու-
նակեալ խրատը հոգաբորձ մշակին սկսե-
ալ մինչեւ ամենաբարձր իշխանին կրնայ
օգտակար ըլլալ: Այս խրատը կարգալ
գրել չի պահանջեր որ մարդ Ձեռ կրնար
ըսէ, այլ կը պահանջէ մարդէն իւր չորս
կողմը եզոյ առարկաներուն այնպէս նա-
յիլ որ անոնք առանց որտի մէջ հետք մը
թողլու աչքին առջեւէն չանցնին: Պէտք է
որ մարդ դիտէ այլոց յաջողութիւններն
ու ձախորդութիւններն եւ անոնցմէ օ-
գուտ քաղէ: Այլոց անյաջողութիւնն

տեսնելով կրնայ խրատուիլ եւ գեղջ ըլ-
լալ անոնց սխալումներէն, իսկ յաջողու-
թենէն կրնայ քաջալերուելով ջանալ ա-
նոնց օրինակին հետեւիլ: Երեւելի մատե-
նադիր մը գիտութիւն կամ իմաստութիւն
ամբարեւոյ գլխաւոր աղբիւրները յիշած
ատենը կ'ըսէ թէ առաջին բանն է գիտու-
թիւնը ընելը: Ո՛րչափ ծանօթութիւն-
ներ ստացած են մարդիկ իրենց շուրջը
եղած առարկաներէն: Թերեւս պատահի
մը տեսած մէկ առարկան կամ լսած մէկ
խօսքը ուշադրութեան առնելով իւր բոլոր
ապագան յաջող ընէ: Մտածող ժողով մը
չափ օգնէ արարչութեան գործքերն քն-
նել: Ասով չափ մեծ դիւտեր գտնուած են
եւ շատ դժուարութիւնք լուծուած են:
Կ'ըսուի թէ շոգեշարժ մեքենային գլխուր
գտնուած է եռացող ջուրէն ելած շոգին
դիտելով: Այս տարուան Ամերիկայի ար-
ուեստահանգիսին մէջ տեսնուած նոր եւ
կատարեալագործեալ գլխուրը եւ մեքենա-
ները որչափ մաքեբու մէջ պիտի թողուն
յիշատակներ որոնցմով մարդիկ կարող
պիտի ըլլան ապագային մէջ մեծ յառա-
ջողիմութիւն ընելու: Աշխարհ ինչ օրհ-
նութիւններ վայելած է իբրեւ արդասիք
դիտողութեան բարի ունակութեանը: Ընդ-
հակառակն այս ունակութիւնը չունեցող-
ները մտաց ապուրթիւն կ'ունենան եւ քիչ
օգուտ կ'ընծայեն աշխարհի կամ եկեղեց-
ւոյ: Ասոնցմէ գոհացուցիչ օգնութիւն
չես կրնար սպասել: Այնպիսիք իրենց բո-
լոր կեանքը կ'անցունեն աչքերին գոց
եղածի պէս: «Աչքեր ունին բայց չեն
տեսներ:» Նայէ գործաւորին կամ սպա-
սուհւոյն. տարիներ անցուցած է իր գոր-
ծին մէջ, բայց միտքը գործածած չէ,
մեքենայի պէս իր գործին հետեւած է
ամէն օր, ու երբեք միայն չենք քննել թէ
այն բանը զոր կ'ընէ, ինչու համար կ'ընէ:
Ասոր համար է որ ըսած բանդ գլխաւ
չի կրնար հասկնալ, եւ եթէ բան մը չի-
նէ կամ ընէ՝ չի կրնար հաւանցունել:

Գործ մը ընելու համար ամենալաւ ձամբ
բան Աստուծոյ քեզի տուած խելքը գոր-
ծածելով ընելն է: Արարիչը աչքերը տեղ
մը դրած է որ շատ յարմար է զանոնք
գործածելու թէ մեր օգտին եւ թէ իւր
միտքին համար: Եւ հնար է որ մարդ մը
որուն աչքը գլխուն վրայ է, Աստուծոյ
այսչափ գործքերը իր շուրջը ունենալով՝
չտեսնէ ու միտք չառնէ անոր գործութիւ-
նը ու չնորհալալ ըլլայ անիկ որ իւր բա-
րութեամբ այսչափ առատութեամբ իւր
արարածոց կարօտութիւնը լեցուցած է:
Աստուած արհամարհել չէ այսպէս ընելը:

Ա. Է. Ճ.

Ատարազար, հոկ., 1876

ՍԷՄԷՆԻ ՄԷՋ ԲԻՒՍՏՈՍԻ ԳՈՐԾԻՆ ՅԱՌԱՋԱՌԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Սէմէն գիւղին վրայով արդէն ընդար-
ձակ տեղեկութիւն տրուած է այս տար-
ուան Աւետարներն Գ թուոյն մէջ: Բրիս-
տոսի գործը այս գիւղին մէջ սկսած է
չորս կամ հինգ տարիէ ի վեր: Օրտուցի
եղբարք, մանաւանդ Փափագեան Պօղոս
էֆէնտին, շատ աշխատած են այս գիւղի
խեղճ բնակչաց լուսաւորութեանը: Սէ-
մէնցիք յատուկ քարոզիչ չունին, այլ եղ-
բայրներէն անոնք որ կարող են՝ կիրակի
օրերը Սուրբ գիրք կը կարդան եւ կը
մեկնեն միւս եղբարց որ ուշադրութեամբ
մտիկ կ'ընեն եւ հաւատարիմ աշակերտ-
ներ են ճշմարտութեան: Անցեալ ամառ
Օրտուսի քարոզիչ Յակոբոս էֆէնտի Տ.
Դալստեան այս գիւղը քանի մը անգամ
այցելեց, եւ շատ օրեր հոս մնալով Աս-
տուծոյ խօսքը քարոզեց եւ ջանաց տկար-
ները հաստատել ճշմարտութեան մէջ:
Այս ամառ ալ Օրտուսի եղբարց թախան-
ձանօքն ես ընտանեօք հանդերձ Սէմէն
գալի Տէրօջն այգւոյն մէջ գործելու:
Սէմէն գիւղը իւր 150 տուն բնակիչ ու-
նի, սակայն մեր հոն դացած ատենը շատ
քիչ մարդիկ մնացած էին գիւղը, մեծա-
գոյն մասը մօտակայ լեռը դացած էին
ամառն հոն անցնելու: Մենք ալ լեռը
գացինք եւ եղբարք եւ քորք սիրով ըն-
դունեցին զմեզ: Պէտք է յիշել թէ Սէ-
մէնցիք բոլորն ալ Յոյն են:

Եղբարք լեռը ժողովարան եւ գարոց
ալ շինած են: Դպրոցին մէջ իւր 33 աշա-
կերտք կը կրթուին, եւ վարժապետին ամ-
սականին կէսը Կարնոյ միսիոնարք, միւս
կէսն ալ գիւղացիք կու տան: Մենք ալ
աշակերտաց եւ վարժապետին կ'օգնէինք,
կիրակի օրերը կը քարոզէինք, եւ գլխե-
րն են եղբարց տունները ժողովներ ընելով
Քրիստոնէական վարդապետութեան դաս
կու տայինք եւ աղօթք ու հոգեւոր խօ-
սակցութիւն կ'ընէինք: Այսպէս բաւական
յաջողութիւն գտանք, եւ ուրախութեամբ
տեսանք որ եղբարք հաւատքով, սիրով
եւ գործով նաեւ թուով կ'աճէին Երբեմն
կիրակի օրերը ժողովի եկողներուն թիւն
ու թսուկէն մինչեւ հարիւր կը հասնէր:
Սէմէնցի եղբարք բնաւ ազգութեան լրտ-
ութիւն չըրին, եւ չխորհեցան իսկ թէ
Հոյ մըն էր որ անոնց կը քարոզէր, այլ
միշտ սիրով մտիկ կ'ընէին: Եղբարք իրենց
ազգակցաց հետ ալ սիրով կ'ապրին: Յոյն
քահանաները մեզի հետ սիրով տեսու-
թիւն ըրին, բաւական լուսաւորուած կե-
րեւին, եւ շատ անգամ մեր տկար եղ-
բայրները կը քաջալերեն: Շատ յոյս կայ
որ ամբողջ գիւղացիք ճշմարտութեան լու-
սով լուսաւորուելով Քրիստոսի դրօշին

տակ սիրով պիտի միանան եւ գեղեցիկ օրինակ պիտի ըլլան ուրիշ տեղերու :

Ուրախ ենք որ Կարենոյ միտնոնարք ալ հոգ կը տանին Սէմէնի եղբարց : Ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ Մր. Բարմէլի Օրտուրի քարոզիչ Տ. Կալատեանի հետ Սէմէն գալով եղբարց հետ տեսութիւն ըրաւ եւ կիրակի օրը քարոզեց իւր 200 ունկնդրաց : Գիւղացիք խնդրեցին Մր. Բարմէլիէն որ ամառանոցի ժողովարանին ծախքը եւ վարժապետին ամսականին կէսէն քիչ մը աւելի տալու , նաեւ գիւղին մէջ ժողովարանի մը շինութեան օգնելու հաճի : Մր. Բարմէլի ընդունեց գիւղացւոց խնդիրն եւ խոստացաւ անոնց օգնել : Եթէ Տէրը կամի , գալ գարուն պիտի սկսին ժողովարանը շինել :

Սէմէնցիք Կիրասոնի կառավարութեան ներքեւ ըլլալով ուղեցին որ մենք ութ ամիս Կիրասոն եւ չորս ամիս իրենց քով մնանք , վասն զի Կիրասոնի մէջ մարդ մը չունին որուն միջոցաւ կառավարութեան վերաբերեալ գործերը զիրութեամբ տեսնեն , եւ այս պատճառաւ շատ նեղութիւն կը կրեն : Մր. Բարմէլի եւ ես անոնց այս խնդիրն ալ ընդունելով ի միասին Կիրասոն եկանք : Աստուած տայ որ մեր Կիրասոն մնալը թէ Կիրասոնցոց եւ թէ Սէմէնցոց օգտակար ըլլայ :

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՆԿԵԱՆ

Կիրասոն, հոկ. 6/18, 1876

ՊԵՏՐՈՍ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ Բ. ԹՂԹՈՅՆ
ՎԱԿԱՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Աւետարանի 45 խորհրդաւորներն)

Դերքին արարչութիւն

Ա. Հետեւեալ առարկութիւնք այս թուղթին նիւթէն հանուած են :

1. Պետրոսի առաջին թուղթը կը խօսի անկախութեան վրայ , իսկ այս թուղթը գիտութեան վրայ : Սրբ, անկախութիւնը յատուկ էր առաքելոց ժամանակին , իսկ գիտութիւնը՝ յաջորդ գարունը :

Այս առարկութեան առաջին մասը չի տակ , բայց ոչ երկրորդը : Արդարեւ Պետրոսի երկրորդ թուղթը գիտութեան վրայ կը խօսի , իսկ առաջինն՝ անկախութեան վրայ : Բայց տարբերութիւնն առաքելոցն նպատակէն յառաջ կու գայ : Անկախութեան վրայ խօսել միտնոնարի եւ քաջալերական էր , իսկ երկրորդը՝ մանաւանդ վիճաբանական . բայց ասոնց մին զմիւրը չի հերքեր : Այլ թէ գիտութիւնը յաջորդ գարուն յատուկ էր , այս իմաստ է : Պօղոս ալ իր թուղթերուն մէջ գիտութիւնը կ'անարկի : Տես Հռով. Ա. 28, Եփես. Ա. 17, Դ. 15, Կոր. Ա. 9, Բ. 2, Փիլիպ. Գ. 7, 8 :

2. Առաջին թուղթին մէջ Տէրոջ օրը մօր , իսկ երկրորդին մէջ՝ յանկարծահառ (գողի պէս) ցուցուած է :

Մօր եւ յանկարծահառ՝ իրարու հակառակ գաղափարներ չեն : Այս բառերը Մատթէոսի ԻԴ. 44, Ժ. 25, Ժ. 28 եւ Մարկոսի ԺԳ. 35 համարներուն խօսքերը գիտցող առաքելոց մը բերանը դարմանալի չեն : Բայց ասկէ , ինչու համար Պօղոսի թուղթերուն դէմ ալ նոյն առարկութիւնը չեն ընկեր : Քանզի նաեւ Պօղոս , Փիլիպ. Գ. 5, Ա. Տիմ. 2. 14, 15, Տէրոջ գալուստը մօր , իսկ Ա. Կորնթ. ԺԵ. 52, Ա. Թես. Ե. 2, 5՝ յանկարծահառ կը ցուցնէ : Քննութիւնն այսպիսի բաներ ճշտօր կրնայ գտնել :

3. Պետրոսի երկրորդ թուղթը կը պարունակէ մասնաւոր գաղափարներ որ առաջնոյն մէջ չեն գտնուիր , զորօրինակ թէ երկիրս ջրոց հետ յարաբերութիւն ունի , թէ կրակով պիտի վերջանայ , այլովքն հանդերձ :

Բայց մեր պատուիրակեցաւ առաքելոյն , կամ մի պատուիրակեց անոր առաջին թուղթոյն մէջ երկրորդին մէջ դրուածներէն տարբեր բաներ չգրել :

Բ. Թղթոյն ոճէն հանուած առարկութիւններ :

1. Առաջին թուղթին ոճն ամբողջ եւ ազդու է ըստ Կրէստմբրի , իսկ երկրորդինը՝ ծանր , թույլ եւ ճանճրալի :

Այս կարծիքը մասնաւոր անձի մը կարծիք է եւ մեծ զօրութիւն չունի , քանզի այս մասին ուրիշ կարծիքներ կան որ ասկէ տարբեր են : Ինչ որ այս ինչ մարդուն ճանճրալի կը թուի՝ կրնայ ուրիշի մը հակառակը թուիլ :

2. Միեւնոյն բանին ուրիշ անուն տրուած է առաջին թղթոյն մէջ , երկրորդին մէջ՝ ուրիշ անուն : Զորօրինակ , Ա. Պետր. Ա. 5. 7. 15, Դ. 15 Տէրոջը յայտնուիլը ցուցնելու համար յայտնութիւն , Յունարէն աստուծոյ թառը գործածուած է . իսկ Բ. Պետր. Բ. 9, Գ. 5. 7. 10. 12. 18 նոյն բանը ցուցնելու համար , Յունարէն է՝ Թէոս բառը գործածուած է : Ասոնց նման ուրիշ տարբերութիւններ կան :

Բայց երբ բանն այն մտքը գործածուած է թէ Հին եւ թէ Նոր կտակարանին մէջ Այսպիսի տարբերութիւններ կարելոր բաներ չեն , եւ Սուրբ գրոց մէջ յաճախ կը տեսնուին :

3. Առաջին թուղթին մէջ Յունարէն օրացէս , մասնիկը ստիպ գործածուած է , երկրորդին մէջ զանց առնուած է նաեւ այն տեղեր ուր շատ յարմարութեամբ կրնար գործածուիլ : Իսկ Յունարէն է , մէջ է , մասնիկը երկրորդ թուղթին մէջ շատ գործածուած է :

Այս առարկութեան պատասխանելու

համար բաւական է յիշեցնել որ Պետրոս Յունաց հեղինակներուն ճարտարութիւնը չունենալով , վասն զի Յունարէնն անոր մայրենի լեզուն չէր , հարկաւ անոր գրութեան ոճը չէր կրնար առանց թերութեան ըլլալ : Բայց լեզուի թերութիւնները չեն կրնար թուղթին հարապատուութեանը դէմ վաստ համարուիլ :

4. Առաջին թուղթին մէջ Հին կտակարանէն աւելի միայնութիւն բերուած է քան երկրորդին մէջ :

Պետրոսի Բ. թուղթին կարճութեանը եւ նիւթին որակիւթեանը նայելով այս առարկութիւնն ալ չնչին է :

5. Առաջին թուղթին Յունարէն բնագրին մէջ Բիբլիոս բառը ոչ ստորագրելի ունի եւ ոչ յօդ , իսկ երկրորդին մէջ այն բառն առանց ստորագրելոյ կամ յօդի , բնաւ գործածուած չէ :

Յայտնի է թէ Պետրոս այս թուղթին մէջ Բիբլիոսի աստուածութիւնը ցուցնելու համար զանի կամ միշտ Տէր եւ Փրկիչ կը կոչէ , եւ կամ յօդով կ'որոշէ :

Հարկ կը համարինք հոս յիշել որ , ըստ Հմուտ Հելլենագիտաց , Պետրոսի երկու թուղթերուն ալ ոճը յայտնի կը ցուցնէ որ անոնք միեւնոյն հեղինակի գործ են :

1. Շատ բառեր որ Նոր կտակարանին ուրիշ մասերուն մէջ գործածուած չեն կամ դուն ուրեք գործածուած են , այս երկու թուղթերուն մէջ կը գործածուին : Այս բանը Յունարէն բնագրին մէջ կը տեսնուի . Հայերէն թարգմանութեան մէջ յայտնի չէ : Որեւիցէ թարգմանութիւն այնպիսի քննութեանց հիմ չի կրնար ըլլալ , քանզի բնագրին միեւնոյն բառը կրնայ այլեւայլ տեղեր այլեւայլ նոյնանշան բառերով թարգմանուած ըլլալ : Բայց եւ այնպէս օրինակի համար քանի մը բառ յիշենք : Յունարէն արեւել , առաքելութիւն , բառը Պետրոսի երկու թուղթերուն մէջ միայն գործածուած է զբոլիւն նշանակութեամբ : Հայ թարգմանիչը միշտ արեւելիւն կը թարգմանէ այս բառը : Տես Ա. Պետր. Բ. 9 , Բ. Պետր. Ա. 5 : Նոյնպէս արեւել , ճշմարտութիւն , բառը կրնալ քիչ քիչ նշանակութեամբ գործածուած է այս թուղթերուն մէջ :

Ի վերջոյ սա ալ կը յաւելունք թէ , այս երկու թուղթերուն ոճոյ տարբերութիւնները , որ բնագրին մէջ զգալի են եւ ոչ թարգմանութեան մէջ , քանզի երկուքն ալ միեւնոյն թարգմանչին ոճով թարգմանուած կրնան ըլլալ , առարկութեան նիւթ եղան նաեւ Հերոնիմոսի ժամանակի : Բայց այս բանիւրուն հոգոր յիշեալ տարբերութիւնները կը մեկնել են թաղարկով թէ Պետրոս երկրորդ թուղթը գրեց ոչ թէ Սիլուանոսի ձեռքով , որուն ձեռքով գրած էր առաջինը (Ա. Պետր. Ե. 12) , այլ ուրիշի մը ձեռք կամ օգնութեամբ , կամ թերեւս ինք գրեց :

ԱՌԵՏԱԲԵՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹԻՑ ԵՐԵՎԱՆԻ ԶՐԱԿԻՐ

ՅՈՒՆՈՒՄԸ 7—14, 1877, ԿԱՄ ԸՍՏ

ՅՈՒՆՄԱՑ 1876, ԴԵԿՏ. 26—1877,

ՅՈՒՆՈՒՄԸ 2

ԱՌ ՀԱՄՕՐԷՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵՄԱՅ ԵՂԲԱՐՍ ՍՈՒՐԵԼԻՍ

Առաջիկայ նոր տարւոյ առաջին եօթնեակն աղօթքի նուիրելու համար ձեզի յանուն Աւետարանական Դաշնակցութեան հրաւեր կարգաւ ժամանակը նորէն հասաւ :

Քանի մը տարիէ ի վեր մեր արտօնութիւնն է ամէն երկրի և լեզուի Քրիստոնեաներուն տարուէ տարի այս հրաւերն ընել, յորդորելով զանոնք միաբան դաշնութիւն և աղերս մատուցանելով առ Աստուած բանալ նոր տարին : Մեծ քաջալերութեամբ կը նորոգենք այս հրաւերը : Տարեգլխուն եօթնեակ մը ընդհանուր միաբանական աղօթքի նուիրելու սովորութիւնն ընդարձակուած է, և արդիւնքը ոչ միայն կ'ուրախացնէ մեր և ամէն երկրի Քրիստոնէից սիրտերը, այլ և կը յանգի ի փառս Քրիստոսի, որոյ միջնորդութեամբ և մեր մեղաց համար միակ պատարագին զօրութեամբ արածնութիւն ունինք մատչել շնորհաց աթոռին :

Ժամանակը դժուարին է : Պատերազմներ կ'ըլլան և պատերազմի համբաւներ կը պատին այլևայլ աղգաց մէջ : Աւստի Քրիստոնէից պարտքն է իրենց հոգեւոր պատերազմը շարունակել միաբանութեամբ, մեծ փութով, աւելի արթուն զգուշութեամբ, աւելի պինդ եղբայրսիրութեամբ, աւելի եռանդուն և միաբան աղօթքով և, մանաւանդ, աւելի հզօր և միամիտ հաւատով, Աստուած : «Տէրը կը թողաւորէ» թող այս ըլլայ մեր ուրախութեան հիմը և մեր յուսոյն զօրութիւնը :

Քրիստոնեայ եղբայրք, եթէ խնամօքն Աստուծոյ սղջ մնալով հասնինք նոր տարւոյն, դարձեալ բարձրացնենք մեր աղաչանաց ձայները «ան ամենուն հետ որ ամէն տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն» Դարձեալ խնդրենք միաբանու-

թեամբ և եռանդով այն օրհնութիւնները որ հաւատքով աղօթողներուն կը արուին :

Վերոյշեալ եօթնեակին մէջ քարոզի և աղօթքի համար իբրեւ յարմար կ'առաջարկուին հետեւեալ նիւթերը, Կիր. 7 յունուար. — Քաջութ. Քրիստոնէական եղբայրութիւն : Ա. Յովհ. Ա. 7 :

ԲՇ. 8 յունուար. — Ծնորդակալութիւն եւ խոստովանութիւն, անցեալ տարւոյն վրայ քննութեամբ :

ԳՇ. 9 յունուար. — Առջ. որպէս զի Սուրբ հոգին զայ բոլոր եկեղեցիներուն վրայ (Յովհ. Բ. 28), որպէս զի բոլոր եկեղեցիք ազատ մնան միջնորդենէ և ապականութենէ, և հաւատքով, փութով, արթութեամբ և Քրիստոնէական սիրով աճին :

ԴՇ. 10 յունուար. — Առջ. ընտանեաց համար, անդարձ մեղաւորաց համար, դպրոցաց և վարժարանաց մէջ և դուրսերը գտնուող պատանեաց և օրիորդաց համար, հիւանդութեան, նեղութեան և վարձութեան մէջ դանդաղներուն համար, և անոնց համար որ մօտերս յաւելան յեկեղեցին :

ԵՇ. 11 յունուար. — Առջ. ազգերու համար, այսինքն իշխանաց, գաւառաւորաց և քաղաքական պաշտօնէից համար, և մարդասիրական հաստատութեանց համար, դարձեալ որպէս զի զիրքեր և հրատարակութիւններ սղջամիտ և մաքուր ըլլան, և որպէս զի ուսումն ու գիտութիւնը տարածուի ժողովրդեան մէջ, և խաղաղութիւնը պահպանուի :

ՈՒՐ. 12 յունուար. — Առջ. վասն Քրիստոնեայ առաքելութեանց առ Հրեայս և հեթանոսս (Ղուկ. ԻԴ. 47), վասն կիրակնօրեայ դպրոցաց, և վասն դարձի համօրէն աշխարհի առ Քրիստոս :

ՇԲ. 13 յունուար. — Առջ. կիրակի առուր պահպանութեան, գինեմալութեան ջնջման, և նաւարկելոց և ծովերու վրայ աշխատողաց ապահովութեանը համար :

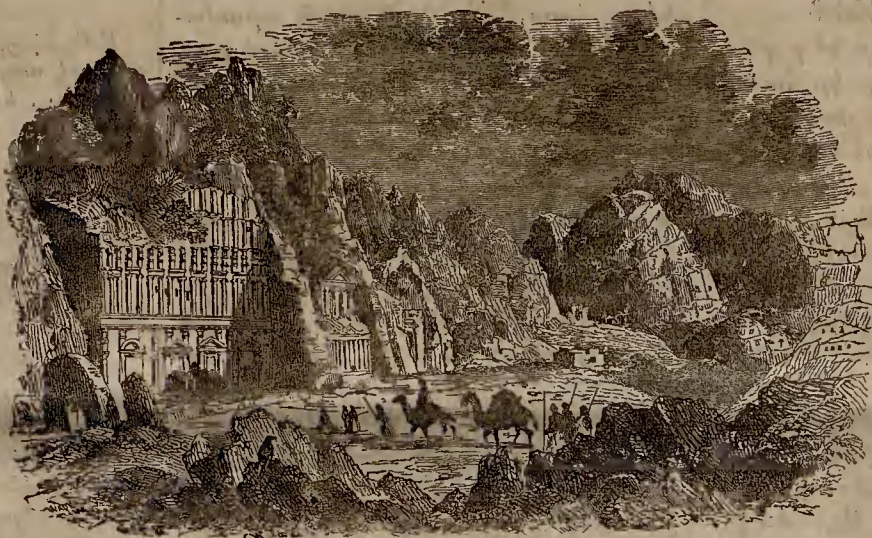
ԿԻՐ. 14 յունուար. — Քաջութ. «Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ, միւրտու-

թիւնը մէկ, մէկ է Աստուած և մենուն Հայրը» Եփես. Դ. 5, 6 :

ՀՈՒՆՏԱՍՅՈՒՆ ՍՄԵՐԻԿՍՅՈՒՆ ԱՐՈՒՆՍՏԱՀԱՆԴԱԼ ՂԵԿՈՒՄԾ ԲԱՆԵՐԸ

Շատ երկիրներ այլ և այլ բաներ զրկեցին արուեստահանգէսը, որպէս թէ հրատարակելու համար իրենց գործուածները, և ի վաճառ հանելու համար զանոնք : Կերեւի թէ Հռլանտա, ընդհակառակն, իր հաւաքածոյիւր զոր Յիլատելֆիա զրկած է ուղեց Ամերիկայի ժողովրդեան և բոլոր աշխարհի պատահութիւն տալ ստրկելու Հոլանտացոց եղանակը հասարակաց շէնքեր շինելու, անոնց դատարարական գործութիւնները, ձեռագործ շինելու կերպերը, երկրագործական արդիւնքը և գաղթականութեանց բերքերը : Արուեստահանգէսին մէջ Հոլանտայի սրահին գրան մօտ կը աւանդին աշխարհացոյցներ, ճարտարապետական գծագրութիւններ և նկարներ որ յայտնի կը ցուցնեն այն զարմանալի թումբերը, շէնքերը և մեքենաները որոնց միջոցաւ Հոլանտացիք կ'արդէրուն սկիւնասի ուղղել իրենց երկրին մեծ մասը, և ծովին երեսէն վար շինուած ջրանցներուն մէջ ջուրին շրջան շինելու տան : Շատ մը ցցուեալ աշխարհացոյցներ կը ներկայացնեն Հոլանտայի մակերևութին մէկ մասը հանդերձ թումբերով, գետերով, ջրանցներով և կամուրջներով : Կը ցուցուին նաեւ այն մեծամեծ ճարտարապետական շինուածները որոնց միջոցաւ Հարլէմ լիճը ցամաքացուած են, նաեւ այն շինուածները որոնց միջոցաւ հիմա կը ջանան Զուիտէր Զէէի ջուրերը ցամաքացնել, և անոր յատակը պողպատե երկրի փոխել : Բոգդերտամի մէջ արուեստաւորաց դպրոցը զրկած է իր աշակերտներուն քարակոփ գործուածներուն դաճէ ձուլուած և փայտակերտ օրինակները, նաեւ Հոլանտայի հասարակաց դպրոցաց դրութիւնը ցուցուած է շատ ճիշդ կերպով : Կան նաեւ հասարակաց և տաճանական շէնքերէն շատերուն կազմապարները և նկարները, մանաւանդ գործաւորաց համար շինուած բնակարանները : Տուններուն ներսի և դուրսի դին և անոնց շրջակայ տեղերը այնպէս ցուցուած են որ, Հոլանտացոց ընտանեկան կենաց վրայ այս ներկայացուածն աւելի շատակ գաղափար կ'առնուի քան թէ այն կենաց վրայ հրատարակուած այլևայլ գիր-

քերէն: Հոլանտայի ար-
պագրիչը ալ գիրքերու
և երաժշտութեան ոչ
սակաւ օրինակներ զըր-
կած են: Հոլանտայի
տարազագործութեան
վերաբերեալ գործը-
ւածներ արդարեւ շատ
չեն արուեստահանդէ-
սին մէջ, քանզի Հոլան-
տայիք մեծաւ մասամբ
հասարակ լաթեր միայն
կը գործեն իրենց տնա-
կան գործածութեանը
համար: Բայց կան ազ-
նիւ ասուեղինաց հա-
մար քանի մը գոր-
ծարաններ Հոլանտայի

ՊԵՏՐԱՅԻ ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԸ

ՎԷՄ ԿԱՄ ՊԵՏՐԱՅԻ

մէջ. մանաւանդ Հոլանտայի անկողնոյ
բրդէ ծածկոյնները թեթեւութեան,
թանձրութեան և կակղութեան կող-
մանէ եւրոպայի մէջ առաջին են: Այս
երկրին գորգերն ալ մեծաւ մասամբ
թուրիոյ գորգերուն եղանակաւ գոր-
ծուած են, և կ'ըսուի թէ Հոլանտա-
յէն այս արուեստահանդէսը զրկուած
գորգերը քան զթուրիոյ գորգերը
գեղեցիկ և դիմացկուն են: Արուես-
տահանդէսին մէջ կան նաեւ Հոլան-
տայէն սենեակներու յատուկ ծած-
կելու համար այնպէս աղէկ շինուած
մուշորներ (ճաշօթ) որ տեսնողները
կը կարծեն զանոնք քար և փայտ ո-
րոնց նման շինուած են այն մուշոր-
ները: Հոլանտա սենի նաեւ արուես-
տահանդէսին մէջ ծխախոտոյ փողեր,
կաշտոյ փակեր, ապակեղէն անօթ-
ներ, դեղսրայր, ներկեր և մանա-
ւանդ ֆորակաւ ծեփուած փայտա-
շէն բաներ: Այս վերջին արուեստը
Հոլանտայիք ստիւգան ճարտիւնե-
րէն, որոնց հետ երկայն ատենէ ի վեր
առուտուր ընող միմիայն ազգն էին
Հոլանտայիք: Բայց և այնպէս Հո-
լանտայեցի ջնարակով ծեփուած ար-
կղները և պահարաններն արուես-
տահանդէսին մէջ չեն հաւասարիր
ճարտիւնէն զրկուածներուն:

Հնդկաստանի կղզիները որ Հոլան-
տայի իշխանութեան ներքեւ են՝ զըր-
կած են ընդեզէն, համեմ, փայտ,
զէնք, ասղնեգործ բանուածներ, ծա-
կուակէն շինուածներ, սակերչի գործ,
և շքեղ հիւսկէն գործուածներ:

Երկրագործութեան յատկացեալ
շէնքին մէջ Հոլանտա սենի բանջարե-
ղինաց և պտոյց օրինակներ որ ա-
պակեղէն ամաններու մէջ պահուած
են, և արուեստահանդէսին մէջ գե-
ղեցկագոյններն են:

Վէմ անուամբ տեղ մը Դ. Թագ.
ԺԴ. 7 կը յիշուի: Յուդայի թագաւորն
Ամասիա տասը հազար Եգիպտացի
սպաններով Աղի ձորին մէջ, պա-
տերազմով առաւ այս տեղը և կոչեց
Յեկիթովէլ, որ կը նշանակէ Աստու-
ծով նուաճեալ: Վէմին Եբրայեցիք
անունն է Սէլա որ քար կը նշանակէ,
և կը պատասխանէ Յունարէն Պետրա-
քուն: Եբրայեցիք բառին նշանա-
կութեանը նոյնքով հաւանական կը
թուի թէ սրբազան պատմագրէն Սէ-
լա կամ վէմ կոչուած տեղն Ապա-
ռաթ Արաբիոյ մայրաքաղաքն էր զոր
Յոյնք Պետրա կ'անուանէին: Սէլա
կամ Վէմ յիշուած է նաեւ Ես. ԺԶ. 4.
Դատ. Ա. 36 և Ես. 103. 11 Վէմ կո-
չուած տեղն ալ հաւանականաբար
նոյն Սէլան էր, Պետրա հիմա աւե-
րակ է, որուն առաջին անգամ այցե-
լութիւն ըրաւ 1812ին Պրըքհարտ:
Դալքին նախնի սրայծառութիւնը կը
տեսնուի այժմու աւերակներէն:
Պրըքհարտ այսպէս կը նկարագրէ.
«Ագապահէն իբր երկու առուր ճամ-
բայ գէպի հիւսիսային արևելք, ձե-
պէլ Եբրայի մէջ, Արապահի արևել-
եան դին հովիտ մը կայ Վադի Մա-
անուն: Այս տեղն իր հնութիւննե-
րուն և հին քաղքի մը մնացորդնե-
րուն համար մեծ ուշադրութեան ար-
ժանի է: Ըստ իմ կարծեաց այս քա-
ղաքն է Պետրա, Ապառաթ Արաբիոյ
մայրաքաղաքը, և կարծեմ թէ յա-
ռաջ քան զիս ուրիշ Եւրոպայի մը

տեսած չէ այս աւե-
րակները: Ապառաթուա
հովիտն մէջ, որ կար-
միր խճաքարէ կը բաղ-
կանայ, վարէն վեր կան
իբր հարկուր և յիսուն
վիմափոր գերեզման-
ներ, մեծ մասը Յունա-
կան զարդերով: Մե-
հենի ձեռով շիրիմ մը
կայ, վիթխարի մեծ ու-
թեամբ, նոյնպէս քա-
րափոր իր բոլոր սրահ-
ներովը, գաւթներու-
վը, սկներովը և ա-

մէն բանով: Շիրիմը Յունական ճար-
տարապետութեան ամենագեղեցիկ
մէկ օրինակն է և անեղծ կը կենայ:
Կան ուրիշ շիրիմներ հանդերձ կոթո-
ղիւք, և, ինչպէս կը տեսնուի, Եգիպ-
տական ոճով. ամբողջ ամբիթէտա-
րոն մը քարափոր, նաեւ պալատի մը
և այլևայլ մահաաններու աւերակներ:
Արևմուտքէն նեղ հովիտը փակող
լեռան (Հովր լեռան) գաղաթն է Հա-
բունի, կամ Սհարունի գերեզմանը,
զոր շատ կը պատուեն Արաբացիք: »
Այլևայլ ապացոյցներ արդարեւ կը
հաստատեն թէ այս էր ստուգիւ Պե-
տրա քաղաքը: Յովսէպոս, Եւսեբիոս,
և Հերոնիմոս կը պատմեն թէ Ահա-
բունի գերեզմանը Պետրայի մօտ էր,
նաեւ տեղեյն դիրքը և աւերակները
համաձայն են Աստուածաշունչին մէջ,
նաեւ Պլինիոսէ և Ստրաբոնէ արուած
տեղեկութեանց:

(Շարունակէ)

ՄԵԾ ԹՆԴԱՆՈՅ ՄԸ

Մօտերս մեծ թնդանօթ մը շինուե-
ցաւ Անդղիոյ Վուլվիչ քաղաքը: Այս
թնդանօթին երկայնութիւնն է 27
սար և ծալը 2 սար: Թնդանօթին
գունար 454 քաշ է, և 25 քաշ վա-
ռօգ կը դործածուի գունար մը ար-
ձակելու համար: Տասուերկու մարդ
մեքենաներով կը լեցնեն այս թնդա-
նօթը: Առաջին անգամ այս թնդա-
նօթէն արձակուած գունար 45 սար
խոր միսուեցաւ աւազուա գետինին
մէջ:

ԱՐԴԵՉԵԱՆ ԱՂԲԻՐԻՔ

Արդեղեան աղբիւրները նեղ դետ-նափոր ծակեր են, որ երբ կը հասնին երկրի խորութեան մէջ վաղուղ ջու-րի մը, ջուրն այն ծակերէն վեր մին-ջեւ երկրի երեսը կ'ելլէ, և երբեմն աւելի վեր կը յայտէ: Այս ծակերը կոչուեցան Արդեղեան աղբիւր Գա-ղիոյ Արդուա նահանգին անուամբ, ուր այս տեսակ հորեր երկայն ատեն գործածուեցան: Հաւանական է թէ հիները կը բանային այսպիսի հորեր, ինչպէս որ նախնի մատենագիրներէն ոմանք կ'ակնարկեն: Չինացւոյ մէջ ալ ի վաղուց կար այս տեսակ հորեր բանալու սովորութիւնը: Այս ծակե-րէն բխող ջուրերուն ակունքը բարձր տեղեր են, և երկիրս բաղկացնող այլ և այլ տեսակ քարերու խաւերէն անց-նելով կը հասնին այնպիսի տեղ մը, ուստի չեն կրնար աւելի խոր թափան-ցել և հոն ժողովուած կը մնան: Այս ջուրերն իրենց աւաղաններուն մէջ այնպէս կը լեցուին որ կը ճնշուին, և ծակը բացուելուն պէս անկէ վեր մին-ջեւ երկրի երեսը և աւելի բարձր կը մղուին այն ճնշման զօրութեամբ: Ար-դեղեան աղբիւրներն ընդհանրապէս կը բացուին այնպիսի տեղեր որ շըր-ջակայ գետնէն աւելի ցած են, թէ և բարձրագոյն տեղերը քանի մը մղոն հեռու են: Այս աղբիւրները կը գործածուին այլ և այլ նպատակաւ: Գաղիոյ մէջ ասոնց ջուրը շատ անգամ կը գործածուի աղօրեաց և գործա-տանց համար: Այս աղբիւրներն օգ-տակար են մանաւանդ անջրդի տե-ղեր: Ծակերը սովորաբար այնպէս խորունկ են և օտարերկրեաց աւա-ղաններն այնպէս ընդարձակ, որ ջու-րը մշտաբար է, և երաշտութեան ա-տեն չի ցամքիր: Այսպիսի խորունկ տեղերէ բխող ջուրերն աւելի տաք են քան երկրի երեսին մօտ տեղերէ բխողները:

Լոնտոնի և Բարիլի չըջակայ տեղ-ուանք շատ յարմար են այսպիսի ջր-հորերու, և ասոնց մեծ մասը յիշ-եալ քաղաքներուն մօտ փորուած է: Այս հորերուն հռչակաւորներէն մին Բարիլի մօտ կրննալը կոչուած տեղն է: Այս ջրհորը սկսաւ փորուիլ 1833ին, և կը յաւաստուէր թէ 1,200 կամ 1,300 ոտք խորը ջուր պիտի գտնուէր: Փորիչ դարձ լքն էր տեսակ մը շաղափ սրուն արամաղիժը 1 ոտ-նաչափ լայն էր: Իբր 500 ոտք փոր-ուելէն ետքը, արիշ շաղափ մը գոր-ծածուեցաւ 9 մօտնաչափ արամա-ղիժով, երբ 1,100 ոտք խորութեան

եկաւ հորը, 7 1/2 մօտնաչափ արամա-ղիժով ուրիշ շաղափ գործածուեցաւ, և 1,300 ոտք խորութեան դալով գոր-ծածուեցաւ վեց մօտնաչափ արա-մաղիժով շաղափ մը: Այս գործին համար աշխատուեցաւ քանի մը տարի կառավարութեան կողմէն: Երբ հորը 1,254 ոտք խորութեան հասաւ, մե-քենան կոտորեցաւ, և շաղափին կո-թին 270 ոտք երկայն կտորը ծակին յատակը գնաց: Գրեթէ 15 ամիս աշ-խատուեցաւ այն կտորը մաս մաս կտրելով դուրս հանելու: Ետքը մին-ջեւ 1,500 ոտք փորուեցաւ, բայց ջուր չգտնուեցաւ, և կառավարու-թիւնը կը խորհէր թողուլ գործը, բայց Արաիոյ անուն երեւելի աստե-ղագէտի մը աղաչանալը նայելով շարունակեց մինչև 26 փետրուար, 1841: Երբ հորը 1,792 ոտք խորու-թեան հասաւ, շաղափը ծակին տակը գտնուած քարէն յանկարծ անցնե-լով քանի մը ստնաչափ ընկղմեցաւ ջուրին մէջ, և քանի մը ժամէն մեծ ուժգնութեամբ առատ ջուր սկսաւ բխել ծակին բերնէն, ջուրին հետ նաեւ ցիխ և աւաղ դուրս եկաւ: Այս ջրհորին խորութիւնն է 1,806 ոտք, և ամէն 24 ժամ 2,000,000 քաշ մա-քուր ջուր կը բխէ: Այս հորէն եկած ջուրն այնպէս տաք է որ կրննալի հիւանդանոցը տաքցնելու կը գոր-ծածուի:

Աւելի խոր է Պաւարիոյ Քիսմին-կէն կոչուած տեղոյն Արդեղեան աղբիւրը: Ասոր խորութիւնն է 1,878 ոտք: Դուրս ցայտող ջուրին սիւնը 4 մօտնաչափ արամաղիժ ունի, և 58 ոտք բարձրութեամբ վեր կը նետ-ուի երկրին երեսէն: Ամէն րոպէ իբր 100 խորանարդ ոտնաչափ ջուր կու-գայ դուրս: Իբր 6,600 Անգլիական լիրա ծախք եղաւ այս ջրհորը փորե-լու: Ուրիշ աւելի խոր ջրհոր մ'ալ փորուեցաւ Միւնսէն, Հաննովերի մէջ, բայց ասոր ջուրը 15 ոտք միայն վեր կը յայտէ երկրին երեսէն: Աշ-խարհիս ամենէն խորունկ հորերուն մէկն է Ամերիկայի Սէն Լուի կոչ-ուած քաղքին Արդեղեան հորը զոր Մր. Պէյլէն փորել առաւ իր շաքա-րի գործարանին համար առանց ըն-դունելու օգնութիւն կառավարու-թեանէն: Այս անձը շարունակեց այս գործը 1849էն մինչև 1854, և հա-ղարտոր թաղերներ ծախեց, մինչև որ յաջողուց, բայց հարկ եղաւ փո-րել 2,199 ոտք: Այս աղբիւրէն ալ ամէն րոպէ անընդհատ 300 քաշ ջուր կը վաղէ:

Ա. Յ. Լ. Ե. Ա. Յ. Լ. Բ.

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ տարուէ տարի շինուած կարակը 250,000, 000 քաշ, եւ պանիրը 70,000,000 քաշ կը հաշուուի:

Յամին 1874 Նիւ Եորքի մէջ 84,514 մարդ բռնուեցաւ իբրեւ յանցաւոր: Այս մարդոց 55,598ը եւրոպ ծնած էր, մա-նաւանդ իրլանտա, եւ 30,916ը, կամ բո-լորին իբր մէկ երրորդը միայն ծնած էր Ամերիկա:

Յամին 1875 իբր 21,500 աղբրաաղիւր տրուեցաւ Միացեալ Նահանգաց կառա-վարութեան նոր գիւտերու արտօնաղիւր առնելու համար: Ասոնցմէ 16,288ն ա-ռաւ արտօնաղիւր: Միացեալ Նահանգաց մէջ գիւտերու յաճախութիւնն է գլխա-ւոր պատճառ այն երկրին հարստութեան արագ աճմանը:

Միացեալ Նահանգաց հասարակաց կըր-թութեան պաշտօնարանէն տրուած քա-նի մը տեղեկութեանց նայելով, յիշեալ երկրին մէջ կան 228 վարժարան եւ հա-մալսարան արուար համար, 65 վարժա-րան իգական սեռին համար, 55 երկրա-գործական վարժարան, 81 բժշկական վարժարան եւ 59 աստուածաբանական վարժարան: Այս վարժարաններուն մէջ իրենց ուսումնըն աւարտելով ելլող ուսա-նողաց թիւն էր անցեալ տարի 8,858:

Ըստ վերջին աշխարհագրամարին, Մի-ացեալ Նահանգաց մէջ կան տարբ տարե-կանէ վեր 13,970,079 կին մարդ: Ասոնց մէկ տասներորդն այլեւայլ արուեստնե-րու կը զբաղէ: 867,554ը սպասաւոր են ընտանեաց մէջ, 97,207ը կար կարող են, 90,480ը կանանց համար գլխարկ եւ հան-դերձ շինող, 84,047ը դպրոցաց մէջ վար-ժիչ, 64,588ը կաշիտափն բամբակի դոր-ծարանաց մէջ, 55,609ը լուացարար է, 10,170ը ստնաու, եւ 7,060ը ամաւականով սենեակ եւ կերակուր կու տան ուրիշ մարդոց:

Չինու կառավարութեան կողմէն դաա-տարակութեան համար Ամերիկա շրջուած ուրիշ երեսուն պատանիք մօտերս հասան Սան Ֆրանսիսկոյ: Ասոնք տասնեւհինգ տարի պիտի մնան Ամերիկա: Չինացի պաշտօնատարը որուն յանձնուած է հոգ տանիլ Չինացի պատանեկաց դատարա-կութեան Ամերիկայի մէջ 70 տղա բնա-կութեան համար շէնք մը կը կառուցանէ Հարդֆորտ քաղաքը:

Չինացիք Ամերիկայի մէջ մօտերս սկսան Արեւելք անուն Չինարէն լրագիր մը հրա-տարակել: Թերթը կը բաղկանայ ութ մեծ կաղ չէրէ: Տպագրութիւնը մաքուր է, եւ կը ստուի թէ Ամերիկա բնակող բո-լոր Չինացիք կը կարդան այս թերթը: Խմբագիրը թունի Ա. Ֆիլոս անուն Բրիտ-տոնեայ Չինացի է, որ ի սկզբան նաա-պետի մը քով իբրեւ սպասաւոր եկաւ Ա-մերիկա, Վաշինկթոնի մէջ Հաւաարտ կոչուած համալսարանը կրթուեցաւ, եւ հիմա իր լրագիրը կը հրատարակէ Սան Ֆրանսիսկոյ քաղաքը:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հոկ. 26 ըստ Յուն., և նոյ. 7 ըստ Լատ., 1876

Ձ Ի Ն Ա Դ Ո Ւ Լ

Հոկտ. 28 շաբաթ օրը Բ. դուռը հաւանութիւն տուաւ երկու ամիս զինադուլ ընել առանց պայմանի, բայց զինուորական գործողութիւնները դադարեցնելու խնդրոյն նկատմամբ դժուարութիւն ծագեցաւ: Բ. դուռը չէր ուզեր իր զօրաց ընթացքը կեցնել, մինչեւ որ երաշխաւորութիւն տրուէր թէ Սերուիացիք ալ զինուորական գործողութիւնները պիտի դադարեցնէին: Բուսիոյ դեսպանը կը պահանջէր որ Օսմանեան զօրաց գործողութիւնները դադարէին առանց այնպիսի երաշխաւորութեան: Մինչդեռ այս մասին բանակցութիւններ կ'ըլլային, Օսմանեան զօրքերը փառաւոր յաղթութիւն մը ըրին: Նախ գրաւեցին այնքերդը որ Գրուսէվայի ճամբուն վրայ Գըզըլ թէփէ ըստած տեղը շինուած էր, և Տէլիկրատի բանակին կը համարուէր: Այս բերդին հետ տասը հաւալ թնդանօթ Օսմանեան զօրաց ձեռքն ինկաւ: Երկու օր ետքն Ալէքսանդր զրաւեցին, շատ մարդ զերի ըրին և 76 թնդանօթ առին: Այս լուրերուն վրայ Բուսիոյ դեսպանը երեքշաբթի օրը Բ. դրան ծանոյց որ եթէ 48 ժամու մէջ զինուորական գործողութիւնները չդադրին, և առանց պայմանի զինադուլը չհաստատուի, ինքը դեսպանատան բոլոր մարդերովը Բուսիա պիտի երթայ, և Բուսիոյ Բ. դրան հետ յարաբերութիւնները պիտի կտրուին: Բ. դուռն որչից ընդունիլ Բուսիոյ այս պահանջումը, վասն զի արդէն որոշուած էր զինադուլ ընել: Բայց այս որոշումը տրուելէն առաջ կայսերական զօրքը Տէլիկրատն ալ առին:

Բ. դուռը ի սկզբան անդ վեցամսեայ զինադուլ ընելու հաւանութիւն տուած էր, որպէս զի կարող ըլլար իր զօրքը ձմեռանոցներու մէջ պահելու: Այն ատեն որ Բուսիա կարճ զինադուլ կ'ուզէր Սերուիացիք այնպիսի դիրքի մը մէջ էին որ եթէ շաբաթ մը առաջ զինուորական գործողութիւնները դադարած ըլլային, Օսմանեան զօրքը պիտի ստիպուէր ձմեռը բաց օդի մէջ անցնել կամ Նիշ դառնալ: Ալէքսանդրի և Տէլիկրատի առնուելն իրաց վիճակը փոխեց: Հիմա կայսերական զօրքը կրնան ձմեռը յիշեալ քաղաքներուն մէջ անցնել. մինչդեռ Սերուիացիք պիտի ստիպուին ձմեռն խառնութիւնը կրել:

ԲՈՒՍԻՈՅ ՊԱՀԱՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

Երեք շաբաթ առաջ Անդղիա միացեալ Եւրոպիոյ կողմէն պահանջումներ կ'ընէր Թուրքիայէն: Հիմա Բուսիա պահանջումներ կ'ընէ Թուրքիայէն եւ միացեալ Եւրոպա չպաշտպաներ Բուսիոյ պահանջումները: Թէ Անդղիա և թէ Գաղիա արեւելեան խնդրոյն նկատմամբ առ այժմ դրեթէ չէզոք դիրք մը բռնած են եւ իրաց ընթացքը կը դիտեն:

Եւրոպայի տէրութեանց դիրքին այս փոփոխութիւնը տեղի կուտայ վախճալու թէ զինադուլը պիտի չըկնայ տեւական խաղաղութեան առաջնորդել: Բուսիա սպաս թողուած է որ ուզած պահանջումներն ընէ Թուրքիայէն: Եթէ Թուրքիա Բուսիոյ առաջարկութիւններն ընդունի, չկարծուիր թէ Եւրոպական կառավարութիւն մը այս բանին ընդգլխմանայ: Բայց եթէ Թուրքիա Բուսիոյ առաջարկութիւնները մերժէ, և Թուրքիոյ և Բուսիոյ մէջտեղ ծանր անհամաձայնութիւն մը ծագի, հաւանական է որ Եւրոպական կառավարութեանց մէջ ալ անհամաձայնութիւն առաջ գայ, և ասոր հետեանքէն պատերազմ մը ծագի: Հիմա խնդիրը այն չէ թէ Եւրոպական կառավարութիւնը պատերազմ կ'ուզեն կամ ոչ: Այսպիսի պարագայի մը մէջ կրնայ ըլլալ որ պատերազմ չուզող կառավարութիւնը իսկ պատերազմի մէջ նետուին:

Անտրատի կոմսին ծանուցագիրը Բ. դրան մատուցուելէն ի վեր Եւրոպական կառավարութիւնը սա կէտին վրայ չեն կրցած համաձայնիլ թէ ինչ ընել պէտք է, եթէ Թուրքիա չընդունի Եւրոպայի առաջարկութիւնները: Այս խնդիրը դեռ ուղղակի կերպով Եւրոպայի առջեւ չբերուեցաւ: Սակայն հիմա կ'երեւի թէ Բուսիոյ առաջարկութեանց վրայ Եւրոպական տէրութիւնը պիտի ստիպուին յիշեալ կէտը ընտելութեան առնելու:

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՍԵՐՈՒՍԱ

Եւրոպական լրագիրք աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն կու տան վերջին պատերազմներուն վրայով, որոնք ճամբայ բացին Ալէքսանդրի և Տէլիկրատի առնուելուն:

Յիշեալ պատերազմներէն առաջ Օսմանեան զօրաց դիրքն այսպիսի, և ձե մը ունէր: Անկեան գլուխը Տէլիկրատի մօտ, աջ կողմի դժին ծայրը Ալէքսանդրի դէմ, և ձախ կողմի դժին ծայրը ճիւղիս և Գաօնիք էին:

Սերուիացիք իրենց պատերազմական գիծերը հետզհետէ ընդարձակած էին և Օսմանեան զօրաց Նիշի հետ հաղորդակցութիւնը կտրել կը սպառնային: Սերուիացիք ըսած էին իսկ թէ Թուրքաց բանակը պաշարած էին: Օսմանեան զօրաց բռնած դիրքերուն մէջ դրեթէ տեղ չկար որ Սերուիական թնդանօթներու դնտակներէն ազատ ըլլար:

Կ'երեւի թէ Չէրնայէֆ կարծած էր որ անձրեւն և ցեխերը Օսմանեան զօրաց ընթացքն արգելած էին: Թերեւս այսպէս կարծելով Ալէքսանդրէն 20 վաշտ զօրք զրկեց Չայչարը զարնելու: Երբ այն զօրքը մեկնեցան և Ալէքսանդրի բանակը տկարացաւ, Սէրտարը Էքրէմ հրաման տուաւ իր զօրացը Սերուիացուց վրայ յարձակիլ: Օսմանեան զօրաց ձախ թեւն այս յարձակումն ըրաւ հոկ. 19 ին: Զօրքն երեք օր անձրեւի մէջ պատերազմեցան, և այնուհետեւ իրենց նուաճած տեղերը հանգչեցան, և հինգերորդ օրը հոկ. 23 ին տասը ժամ պատերազմէն ետքը ճիւղիսը դրաւեցին: Սերուիացի զօրքը որ ճիւղիսը կը պաշտպանէին, չարաչար յաղթութեան և անոնց մէկ մասը միւսէն զատուելով դէպ ի Գրուսէվայ քաղաքացաւ, իսկ մնացեալ մասը աճապարանօք խոյս տուաւ ի Տէլիկրատ: Յիշեալ պատերազմն արդարեւ Ալէքսանդրի բախան օրօշեց, վասն զի Օսմանեան զօրքը ճիւղիսը դրաւելէն ետքը Սերուիացիք չէին կրնար Ալէքսանդրի մէջ մնալ: Հոկ. 27 ին Օսմանեան զօրքը Գըզըլ թէփէ անուն ամուր բլուրը դրաւեցին, և ետքը որոշեցին Ալէքսանդրն առնել: Երեսուն վաշտ զօրք Մօրավայէն անդին զբրկուեցան Ալէքսանդրի և Տէլիկրատի մէջտեղ դնտուած ճամբան բռնելու, Նիշէն ալ զօրք եկաւ Ալէքսանդրի վրայ: Այս գործողութիւններէն ետքը Սերուիացիք տեսնն որ իրենց համար այլեւս յոյս չկար, ուստի երկուշաբթի երեկոյ քաղաքը պարպեցին, և հոն շատ թնդանօթ, ազգամոթեր և պաշար թողուցին: Երեքշաբթի օրը կայսերական զօրքը յարձակմամբ առին Տէլիկրատն ալ:

Յայտնի է թէ Սերուիացիք պատերազմէ յոգնած են, և խաղաղութիւն ընել կը փափաքին: Նաեւ յայտնի է թէ Սերուիոյ մէջ Բուսի զօրաց թիւն այնչափ մեծ չէր, որչափ կը կարծուէր: Բուսիացիք շատ վհատած են այս պատերազմներուն վրայ, և Լոնտոնի լրագիրք կ'ըսեն թէ Բուսի կամուսոր-

ներէն շատերն իրենց երկիրը կը դառնան : Անտարտիկոյս Սերուխո հիմա պատրաստ է խաղաղութիւն ընելու :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ երեքշաբթի օր մեծ յուզում մը եղաւ Ղաթաթիոյ պորտային մէջ, վասն զի փողոցները բռնակիրներ տեսնուած էին որ Բուսիոյ դեսպանատունէն սնուականներ կը տանէին շոգենաւները : Հինգշաբթի օր երբ Բ. դուռն հրաման զրկեց կայսերական բանակներու հրամանատարաց զինւորական գործողութիւնները դադարեցնելու, վերը յիշուած սնուականները շոգենաւներէն դուրս հանուեցան :

— Կըսուի թէ Բուսիոյ առաջարկութիւններն անսքեռն, զորք քանի մը շաբաթ առաջ Անգղիա Բ. դրան մատուց Եւրոպայի տէրութեանց կողմէն, Բայց սա կէտն աւելցուած է թէ, Եւրոպական գործակատարք քանի որ ապստամբեալ զաւառները կը մնան բարեկարգութեանց գործադրութեան հսկելու, Եւրոպական զօրք աւելցնելու զաւառները մոտեն իրեն պահապան գործակատարաց : Կըսուի թէ երբ համաձայնութիւն ըլլայ թէ դեսպանաժողովն ինչ հիմանց վրայ պիտի խորհի, անմիջապէս դեսպանաժողով պիտի դուրսբերուի :

— Երկու փոքր գրահաւորներն որ քանի մը շաբաթ առաջ Շոտլանդի լիճը զրկուած էին, կարող չեղան յիշեալ լիճը մոտեն լիճէն վաղող գետին ջուրերուն նուազութեան պատճառաւ : Ուստի և ետ դարձան :

— Հոգարթ փաշա և անոր թարգման Արիստոքս Էֆէնտի իւթիւններն դարձաւ Պոլիս եկան : Կայսերական նաւատորմին ճամբորդութիւնն շատ օգտակար եղաւ նաւատեսաց կըրթութեանը : Առաջին անգամ որ ծովը ելան, նաւատեսաց չորս հինգերորդը ծովէ բռնուեցան, բայց հիմա անոնք ծովի վարժուած են :

— Զրոյց մը տարածուած էր թէ կառավարութիւնը զաւառներու մէջ տուրքի տեղ թողածը չընդունիր, կամ թէ հարկահաւաքներն տուրքին ամբողջ գումարին կէսը մէզալիք և միւս կէսը թղթադրամ կը պահանջեն : Սակայն այս ըսողը սխալ է, վասնզի կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ ամէն տեսակ տուրքերու տեղ թղթադրամ պիտի առնուի :

— Վեհ. Սուլթանն Ալէքսանդրի և Տէլիկրատի առման լուրն իրեն հաղորդող թիկնապահաց աստիճանները բարձրացուց, և այս առթիւ Բէալիֆ

փաշայի ալադամանդադարդ սուր մը շնորհեց :

— Սնդեալ շաբաթ Շոտլանդէն 300 վիրաւոր զինուորներ Պոլիս եկան : Այս վիրաւորներէն չորսն թիթը Գարատաղցիք կտրած էին :

— Տէլի Մուսթաֆա, որ Պոլսոյ փողոցները մերկ պտտելու սովորութիւնն ունէր, վերջապէս կառավարութեան կողմէն բռնուելով յիմարանոց դրուեցաւ :

— Նախորդ մեծ եպարքոս, Մահմուտ Նէտիֆ փաշա Բիոս կղզին դաշտած է ձմեռը հոն անցնելու :

— Կիրասոնէն մեզ կը գրեն թէ Յոյն քահանայ մը Հայ Բողոքական քարոզիչի մը քով երթալով հրամայեց անոր Կիրասոնէն մեկնել : Բողոքական քարոզիչն անոր ըսաւ թէ ինքը Բ. դրան հպատակ Հայ մ'է, և առանց մէկու մը վնաս ընելու իր հացը կ'ուտէ և վարձու բռնած տունը կը բնակի, և իրաւունք ունի բռնակելու ուր որ ուզէ : Յոյն քահանայն պատասխանեց քարոզիչին որ, եթէ հոն մնալ կ'ուզէ, խաչը համբուրելու և մկրտուելու է : Այս գէպքին մէջ զարմանալին սա է որ Կիրասոնի զախմագանն ալ ուզած չէ Բողոքականը պաշտպանել :

— Լիանգ Հէրալտ կը գրէ թէ արջառի զոռեր օգնութեան մասնաժողովը կողմէն Պուլիարաց արուած եղբը կը գտնան, ուստի բարեկամական բայց աղքատ կերպով կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այսպիսի գէշութեանց առջին տանելու :

— Քանի մը ամիս առաջ Մր. Բէյլ անուն Անգղիացի պաշտօնատարին Եգիպտոսի ելիմոց վրայ առած տեղեկագիրն նայելով, խտիւր Մր. Բէյլի խորհրդոյն համաձայն որոշած էր Եգիպտոսի բոլոր պարտքերը մէկ տեսակի վերածել և 100ին 7 շահով արժեթիւղով հանել : Անգղիացի արժեթեւարք չընդունեցին այս կարգադրութիւնը, բայց Գաղիացիք անոր գործողութիւնը կ'ուզէին : Լոնտոնի պորտան Եգիպտոսի նոր արժեթիւղի հոն վաճառելին արգելեց և հիմա Գահլըէի մէջ այս խնդիրն իրաւախօսութեամբ լինցնելու ջանք կ'ըլլայ : Մր. Կոչէն Անգղիացի արժեթեւարք փոխանորդը Գաղիացի արժեթեւարք փոխանորդին հետ Եգիպտոս դաշտած է իրաւիւն հետ այս բանը կարգադրելու :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բուսիոյ բանակը մօտեցաւ կապար-

ուած նոր կազմութեան պատճառաւ հիմա կառարեկապէս պատրաստ չէ զինուորական գործողութեան : Սակայն Բուսիա թուրքի վրայ ունի 900,000 մարդէ բաղկացեալ բանակ մը : Ասանցմէ 760,000 ը հետեւակ զօրք են, մնացեալն ձիաւոր, թնդանօթածիգ և երկրաչափ զօրք են : Բուսիոյ բանակին թնդանօթաց թիւն է 1,632 : Ըստ նոր կազմութեան Բուսիոյ բոլոր բանակը կրնայ պատերազմի դաշտը գումարուիլ պատերազմ հրատարակուելէն վեց շաբաթ ետքը :

— Միջերկրական ծովուն մէջ գրտնուած Բուսական նաւատորմին իտալիոյ ջաւերը պիտի ձմերէ :

— Անգղիոյ մէջ Լոնտոնի քաղաքայեալն բացած հանդանակութեան գումարը 14,000 լիւրայի հասած է : Հոկ. 19 ին որոշուեցաւ վերոյիշեալ գումարէն 3,000 սակի զրկել Կ. պոլսոյ յանձնաժողովին և յատուկ հրահանգ տալ որ յիշեալ գումարն Ամբրիկացի միսիոնար Մր. Գլարքի միջոցաւ բաշխուի խղճալի Պուլիարաց :

Տիկին Սթրանկֆորտի բացած հանդանակութեան գումարն ալ 17,300 լիւրայի հասած է : Այս տիկինը հիմա Փիլիպպուսպոլիսէ, և ամենայն փութով կը ջանայ թշուառներուն օգնելու :

— Աւստրիոյ մէջ կուսակցութիւն մը ժամանակէ մը ի վեր կ'աշխատէր Աւստրիոյ առաջին պաշտօնեայ, Անտրատի կոմսը պաշտօնէ ձգելու : Բայց կ'երեւի թէ յիշեալ կուսակցութիւնը չյաջողեցաւ : Աւստրիոյ Սլավ հպատակները Բուսիոյ կուսակցի են, սակայն Գերմանացի և Հունգարացի հպատակները շատ հակառակ են Բուսիոյ հետ որի իցէ գաշակցութեան :

— Բուս զօրաց հետզհետէ Բուսանիա դալուն պատճառաւ յիշեալ երկիրը չփութութեան մէջ է, ուստի Բուսանիոյ կողմէն Մ. Ճօն Կիլա անուն անձն Անգղիա և Եւրոպական ուրիշ երկիրներ զրկուած է խորհուրդ հարցնելու թէ ինչ պէտք է ընել :

ԵՒԼԵՄՏԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՌԻՏՐԱԿԱՆ			
Հոկ. 23, Նոյ. 6 1876			
Գ.Ս.Ս.Ս.Ս.	12.27	Բուս. երկամ. բաժինք	34
Գ.ՐԱՄ.Ք. Օսմ. լիւրան 100 էն			
Մէքիսիլէ	103 1	Բուսիոյ բոլ	88 1
Թղթադրամ	117 1	Նարդեռն	88 1
Պրիմ սոսակ	148 1	Անգղ. լիւր	110 1
Ամբրիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն			
Խմբագիր՝ Ճ. Ք. Կրին			
ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ			
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵՆՆ			
Չագագեքլար, Յակոբեան քան, Թիւ 12			